

<https://doi.org/10.31861/mediaforum.2025.17.262-279>

УДК: 327:325.54(477:492)«2023/2024»

© Олена Борисюк¹

ДИПЛОМАТИЧНА КОМУНІКАЦІЯ УКРАЇНИ З КОРОЛІВСТВОМ НІДЕРЛАНДИ У 2023–2024 РОКАХ

262
— *В умовах російсько-української війни стратегічним завданням української дипломатії, що функціонує на засадах дипломатії воєнного часу, є забезпечення всім необхідним Сил оборони України для утримання лінії фронту, забезпечення їх військовою технікою та боєприпасами, формування міжнародних коаліцій спроможностей та щодо відновлення України, залучення країн світу до окремих пунктів Формули миру Президента України В. Зеленського. Усім цим завданням і викликам відповідала діяльність Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Нідерланди О. Карасевича. Автори звертають увагу на дипломатичну комунікацію Посла України і підготовку ним зустрічей між Президентом України В. Зеленським і прем'єр-міністрами, міністрами закордонних справ і оборони Нідерландів. У хронологічному порядку простежено зустрічі Посла України з парламентарями і лідерами політичних партій Нідерландів, своїми нідерландськими колегами, діяльність Посла України у складі міжнародних організацій за сумісництвом, зокрема Організації із заборони хімічної зброї, створення Спецтрибуналу щодо злочину агресії РФ проти України. Конкретизовано контакти Посла України О. Карасевича з представниками місцевої влади Нідерландів щодо прийому і облаштування умов для проживання біженців з України, діяльність Посольства як своєрідного культурно-інформаційного центру України в Нідерландах. Автори стверджують, що півторарічна каденція Посла України О. Карасевича у цій країні була ефективною і результативною для обох країн.*

Ключові слова: дипломатична комунікація; агресія РФ проти України; участь у парламентських слуханнях; прем'єр-міністр, мі-

¹ Асистент кафедри міжнародних відносин, аспірант ОНП «Міжнародні відносини і стратегічні комунікації України та ЄС» кафедри міжнародних відносин, Волинський національний університет імені Лесі Українки, E-mail: Borisjuk.Olena@vnu.edu.ua; <https://orcid.org/0009-0005-2228-1979>.

ністр закордонних справ, міністр оборони Королівства Нідерланди; візити; допомога Україні; українські біженці.

Diplomatic Communication of Ukraine with the Kingdom of the Netherlands in 2023–2024

In the context of the Russian-Ukrainian war, the strategic task of Ukrainian diplomacy operating on the principles of wartime diplomacy is to provide the Defense Forces of Ukraine with everything necessary to maintain the front line. It is aimed to provide them with military equipment and ammunition, form international coalitions of capabilities and for the restoration of Ukraine as well as to involve countries of the world in individual points of the Peace Formula of the President of Ukraine Volodymyr Zelensky. The activities of the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine to the Kingdom of the Netherlands, O. Karasevych, corresponded to all these tasks and challenges. The article draws attention to the diplomatic communication of the Ambassador of Ukraine and his preparation of meetings between the President of Ukraine V. Zelenskyy and the prime ministers, foreign ministers and defense ministers of the Netherlands. The article traces in chronological order the Ambassador of Ukraine meetings with parliamentarians and leaders of political parties of the Netherlands, his Dutch colleagues, the activities of the Ambassador of Ukraine as part-time members of international organizations in particular the Organization for the Prohibition of Chemical Weapons and the creation of the Special Tribunal for the crime of aggression of the Russian Federation against Ukraine. The contacts of the Ambassador of Ukraine O. Karasevych with representatives of the local authorities of the Netherlands regarding the reception and arrangement of conditions for the residence of refugees from Ukraine and the activities of the Embassy as a kind of cultural and information center of Ukraine in the Netherlands are specified. The authors argue that the one and a half year tenure of the Ambassador of Ukraine O. Karasevych in this country was effective and productive for both countries.

263 —

Keywords: diplomatic communication; Russian aggression against Ukraine; participation in parliamentary hearings; Prime Minister, Minister of Foreign Affairs, Minister of Defense of the Kingdom of the Netherlands; visits; assistance to Ukraine; Ukrainian refugees.

Постановка наукової проблеми. У статті з Віденської конвенції про дипломатичні відносини 1961 р. визначено основні функції ди-

пломатичної місії. Зокрема, це представлення акредитованої держави в державі перебування; захист у державі перебування інтересів акредитованої держави та її громадян у межах, дозволених міжнародним правом; ведення переговорів з урядом держави, що приймає; з'ясування всіма законними засобами умов і подій у державі перебування, а також звітування про це перед урядом акредитованої держави; сприяння розвитку дружних відносин між акредитованою державою та державою, що приймає, їхніх економічних, культурних і наукових відносин (Vienna Convention on Diplomatic Relations 1961: 95–224). Фактично це трактування такого новітнього поняття як «дипломатична комунікація».

264 — Дипломатична комунікація – це офіційне спілкування між державами, що суворо регульоване нормами дипломатичного етикету та протоколу. Це стійка система статусно-рольових відносин (Holtsova, Davydova 2021: 111–114). Дипломатична комунікація має свою інституціональну структуру, моделі, символіку, ритуали, процедури, правила, норми етикету і міжнародного протоколу. У дипломатичній комунікації кожна дія, кожен документ має інституціонально змістовне і процедурно-символічне значення (Barbiche 2012). Н. Карпчук доводить, що у XXI ст. дипломатична комунікація зазнала впливу інформаційно-комунікаційних технологій, що посприяли формуванню її нових трендів (Karpchuk 2024: 72). З огляду на це становить інтерес простежити особливості дипломатичної комунікації Посла України в Нідерландах О. Карасевича на займаній посаді з представниками державної влади країни перебування.

Аналіз останніх досліджень. В умовах триваючої російсько-української війни знайти детальну інформацію про дипломатичну комунікації України з Королівством Нідерланди складно. Це зумовлено тим, що Нідерланди надають значну допомогу Україні саме у сфері безпеки, тому така інформація або засекречена, або офіційно її повідомляють значно пізніше. Крім того, в умовах активної фази війни значна увага зосереджена на дипломатичній активності Президента України, міністра закордонних справ України та міністра оборони України.

Джерелами для нашого дослідження були Офіційне інтернет-представництво Президента України (<https://www.president.gov.ua/>), Верховної Ради України (www.golos.com.ua), сторінки МЗС України (<https://mfa.gov.ua/>), Міністерства оборони України, повідомлення

інформаційних агентств України. Інформативними щодо особливостей роботи Посольства України в Нідерландах були інтерв'ю Посла України О. Карасевича вітчизняним та нідерландським медіа (Drabok 2024. Oleksandr Karasevych, posol Ukrainy v Niderlandakh. Kliuchove dosiahnennia), (Drabok 2024. Oleksandr Karasevych, Posol Ukrainy v Niderlandakh. Dva miliardy), (Foorthuis 2024), сторінки у соціальних мережах українських громадських організацій у Нідерландах. Ми не виявили прямих досліджень і публікацій українських науковців, експертів, що системно досліджували б дипломатичну комунікацію Посольства і посла України у Королівстві Нідерланди. Це доводить, що тема актуальна.

Мета дослідження. Мета дослідження – вивчення особливостей дипломатичної комунікації Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Нідерланди О. Карасевича (травень 2023 р. – листопад 2024 р.) з представниками влади цієї держави з метою їхнього інформування про широкомасштабну агресію РФ проти України та пошуку підтримки України Нідерландами у російсько-українській війні.

265

Методологічні основи дослідження. Автори використали івент-аналіз для аналізу зустрічей між високопосадовцями, міністрами, парламентарями та представниками Нідерландів та України, аналізу програм їхніх візитів в Україну. Статистичний метод використали для встановлення обсягів фінансової і безпекової підтримки Нідерландами України. Компаративний метод дав можливість порівняти підтримку України істеблшментом Нідерландів, попереднім та чинним складом уряду країни, зіставити їхні пріоритети допомоги Україні. Також використано методи аналізу, синтезу, індукції та дедукції.

Виклад основного матеріалу. 10 травня 2023 р. Олександр Олександрович Карасевич був призначений Надзвичайним і Повноважним Послом України в Королівстві Нідерланди. Цю посаду він обіймав з червня 2023 р. і до 29 листопада 2024 р. О. Карасевич (1981 р. н., Харків) закінчив факультет міжнародного та європейського права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого та юридичну школу «Osgood Hall» в Торонто (2009 р., магістр права). У 2003 р. розпочав роботу в Департаменті консульської служби МЗС України. Продовжив дипломатичну кар'єру в Генеральному консульстві України в Торонто на посаді консула. У 2009 р. перейшов на роботу у відділ міжнародного співробітництва

Адміністрації Президента України, де опікувався міжнародно-правовими, а також дво- та багатосторонніми питаннями. Із 2017 р. до 2021 р. працював у Страсбурзі (Франція) на посаді заступника Постійного представника України при Раді Європи. У 2021 р. повернувся до МЗС України. Після короткого періоду роботи на посаді директора з питань міжнародних організацій перейшов до Офісу Президента України, де очолив Департамент зовнішньої політики та стратегічного партнерства (Karasevych Oleksandr Oleksandrovych). Таким чином, до свого призначення послом О. Карасевич вже мав досвід дипломатичної роботи.

Наприкінці червня 2023 р. О. Карасевич вручив вірчі грамоти Королю Нідерландів Віллему-Александру (Posol Ukrainy v Niderlandakh Oleksandr Karasevych vruchyv 2023). 27 вересня 2023 р. прем'єр-міністр Нідерландів М. Рютте вперше зустрівся з новим послом України. М. Рютте підтвердив О. Карасевичу, що Нідерланди продовжуватимуть підтримувати Україну в будь-який можливий спосіб так довго, як це буде потрібно (Premier Niderlandiv proviv pershu 2023).

266

— Призначення О. Карасевича відбулося в умовах широкомасштабної агресії РФ проти України. Як Посол він був задіяний у підготовці зустрічей Президента України з високопосадовцями Нідерландів. Відповідно до дипломатичних правил України, посол України має бути в Україні, коли столицю відвідують міністр оборони, міністр закордонних справ і лідер держави перебування. Так, 20 серпня 2023 р. під час робочого візиту Президент України зустрівся з прем'єром Нідерландів М. Рютте в Амстердамі. Вони обговорили постачання літаків F-16 для України, Формулу миру, майбутній Глобальний саміт миру, що його хотіла провести Україна, та притягнення РФ до відповідальності (Yurchenko 2023).

02 листопада 2023 р. Президент України В. Зеленський зустрівся з міністром оборони Королівства Нідерланди К. Оллонгрен, яка прибула з візитом до України. Вона відвідала Харків. Президент України високо оцінив діалог з прем'єр-міністром Нідерландів М. Рютте, висловив вдячність усьому політичному класу і суспільству Нідерландів за віру в Україну (Hlava derzhavy zustrivsia 2023). На той час Нідерланди були одним із топ п'яти союзників України з обсягу як військової, так і невійськової допомоги. При цьому військова допомога становила більшу частку в загальній допомозі. Станом на грудень 2023 р. загальний обсяг підтримки досяг 2,6 млрд євро. Тому

закономірно, що основна увага Посла України була зосереджена на взаємодії України і Нідерландів в оборонній сфері і наданні останньою військової допомоги Україні.

17 лютого 2024 р. у межах Мюнхенської конференції з питань безпеки Президент України знову зустрівся з Прем'єр-міністром Нідерландів. В. Зеленський подякував Королівству Нідерланди і особисто М. Рютте за вагому підтримку України під час повномасштабного вторгнення рф. Він відзначив оборонну допомогу Нідерландів обсягом понад 2 млрд євро, передбачену для України у 2024 р., а також внески до Європейського фонду миру, гуманітарну допомогу та підтримку проєктів із відбудови України. Сторони обговорили потреби України в ППО та артилерії. Окремо зупинилися на діяльності міжнародної авіаційної коаліції, важливій ролі Нідерландів у процесі підготовки українських пілотів на території Румунії та передачі Україні винищувачів F-16. Лідери країн обговорили реалізацію Української формули миру та підготовку до проведення першого Глобального саміту миру у Швейцарії. Окрему увагу приділили інтеграції України в НАТО (U Miunkheni 2024).

267

Посол України О. Карасевич також проводив роботу з підготовки зустрічей Президента України з прем'єр-міністром Нідерландів. О. Карасевич був присутній, коли прем'єр-міністр Нідерландів М. Рютте приїхав у Харків (1 березня 2024 р.). Він був першим лідером іноземної держави, який під час повномасштабної війни відвідав це місто. Президент України та прем'єр-міністр Королівства Нідерланди оглянули будівлі, зруйновані внаслідок обстрілів з боку РФ, і вшанували пам'ять загиблих дітей, побували на уроках, що проводили у спеціально облаштованих класах на станції метро «Університет» (Zelenskyi i Riutte u Kharkovi 2024), відвідали клінічний центр, де проходили лікування військовослужбовці ЗСУ (Zelenskyi i Riutte vidvidaly 2024). На спільній з Президентом України пресконференції прем'єр-міністр Нідерландів заявив, що Нідерланди зобов'язуються надати Україні 22 військових патрульних катери, 3 бойових кораблі і щонайменше 9 гаубиць (Niderlandy peredadut Ukraini 2024).

У Харкові Президент України В. Зеленський та Прем'єр-міністр Нідерландів М. Рютте провели переговори у вузькому, розширеному форматах та у форматі засідання військового кабінету. Вони підписали десятирічну Угоду про співробітництво у сфері безпеки. Документ передбачав 2 млрд євро військової допомоги від Нідерландів у

2024 р., а також подальшу оборонну допомогу протягом наступних десяти років. Угода визначила пріоритети надання допомоги у сфері протиповітряної оборони, артилерії, морських і далекобійних засобів, з особливим акцентом на зміцненні Повітряних сил ЗСУ. У невійськовій сфері угода передбачала посилення допомоги Україні в напрямку економічного відновлення й відбудови, протидії гібридним загрозам, у галузі розвідки, кібернетичної та інформаційної безпеки, у сфері боротьби з організованою злочинністю, у галузі критичної інфраструктури (Bilshist u parlamenti 2024).

2 вересня 2024 р. прем'єр-міністр Нідерландів Д. Схооф, який очолив уряд на початку липня, для свого першого візиту в Україну обрав прифронтове Запоріжжя. До нього у цьому місті не був жоден лідер держави світу. Під час переговорів у Запоріжжі Президент України В. Зеленський та Д. Схооф основну увагу приділили обговоренню того, як посилити захист від російського терору. В. Зеленський зауважив, що Нідерланди є лідером у коаліціях ППО та F-16, а також у реалізації пункту Формули миру щодо справедливості й беруть участь у спільній роботі для притягнення Росії до відповідальності за війну. Сторони обговорили посилення санкційного тиску на РФ, забезпечення укриттями, допомогу енергетичному сектору України, підготовку до наступного саміту НАТО, що мав відбутися у Гаазі у 2025 р. Д. Схооф оголосив про надання нового пакета допомоги Україні у понад 200 млн євро, що буде спрямований на підтримку енергетичної системи й міститиме обладнання для розмінування, медичної допомоги (Premier-ministr Korolivstva Niderlandy Dik Skhoof 2024).

Посол О. Карасевич активно розвивав співпрацю між Україною і Нідерландами на рівні міністерств. Так, 21 червня 2024 р. ще попередній уряд Нідерландів під керівництвом М. Рютте оголосив, що країна спільно зі ще однією державою передадуть Україні систему ППО «Patriot». А вже 6-7 липня 2024 р. глави МЗС К. Вельдкамп та Міноборони Р. Брекедьманс нового уряду Нідерландів здійснили свій перший закордонний візит в Україну. Їх супроводжував О. Карасевич. В рамках поїздки їм показали зруйновану обстрілами ТЕС. 6 липня пройшла спільна пресконференція міністрів закордонних справ Д. Кулеби та К. Вельдкамп за підсумками переговорів у Києві (MZS Ukrainy, 6 lypnia 2024). Міністр оборони зустрівся з Президентом України В. Зеленським в Одесі. Під час зустрічі з заступником міністра оборони України з питань європейської інтеграції та роз-

ширеною делегацією Міноборони Р. Брекедьманс підтвердив непохитну підтримку України. Нідерландська делегація відвідала підприємство, що виробляє дрони. В ході переговорів особливу увагу було приділено питанням технологій як одному зі шляхів підтримки України (Matiasz 2024). Міністри наголосили, що у перший тиждень своєї роботи вони хотіли особисто засвідчити, що уряд Нідерландів продовжує повною мірою підтримувати Україну (Iemets, Tyshchenko 2024). Таким чином, те, що вже у перші дні роботи після призначення нового уряду міністр оборони та міністр закордонних справ Нідерландів відвідали Україну, засвідчило ефективність дипломатичної комунікації О. Карасевича, влади України загалом з високопосадовцями Нідерландів.

06 жовтня 2024 р. представники Міністерства з питань стратегічних галузей та Міністерства оборони України зустрілися з представниками Міністерства оборони та Посольства Королівства Нідерландів в Україні. Від української сторони, окрім Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Нідерланди О. Карасевича, у ній брали участь міністр з питань стратегічних галузей промисловості України, його заступники, заступник міністра оборони України. Королівство Нідерланди представляли Міністр оборони, Головнокомандувач Збройних Сил, Надзвичайний і Повноважний Посол Королівства Нідерландів в Україні А. Дорхаут. Міністр оборони Р. Брекедьманс заявив, що Нідерланди виділяють 400 млн євро на постачання безпілотних систем до України з різних джерел і надалі відіграватимуть провідну роль у її підтримці. Також Нідерланди продовжать навчати військових для підтримки функціонування систем озброєння (гаубиці, «Патріоти») та F-16. Під час зустрічі сторони обговорили питання розвитку співпраці у сфері промислового партнерства, створення умов для військової підтримки ЗСУ Нідерландами (Ukraina y Niderlandy provely 2024).

О. Карасевич активно комунікував з парламентарями Королівства. Після виборів у листопаді 2023 р. Посол України особисто зустрівся з лідерами політичних партій Нідерландів. Він інформував їх про те, що відбувається в Україні, і наголосив, що Нідерланди відіграють вирішальну роль у допомозі Україні, і що для України важливо, щоб ця роль продовжувалася (Foorthuis 2024). На початку грудня 2023 р. в новообраному парламенті Нідерландів пройшли дебати з міжнародної проблематики, і майже на 90% ці дебати були присвя-

чені саме Україні. У підсумку парламент проголосував за резолюції щодо підтримки України і дві третини депутатів у новообраному парламенті виступили за збереження Нідерландами такого ж високого рівня підтримки України. Для налагодження співпраці з парламентом Нідерландів Посол у січні 2024 р. зустрівся з лідером ультраправої Партії свободи (PVV) Г. Вілдерсом. Ця партія напередодні виборів була доволі скептично налаштована щодо підтримки України. Однак результатом зустрічі було те, що Г. Вілдерс і його партія заявили про підтримку України (Drabok 2024. Oleksandr Karasevych, Posol Ukrainy v Nederlandakh. Dva miliardy yevro).

270 — 14 березня 2024 р. у парламенті Нідерландів відбулися чергові дебати про стан війни в Україні. Вони тривали з 18 год. 40 хв. до 00:15 хв. Впродовж усього цього часу у них брали участь прем'єр-міністр Нідерландів М. Рютте, міністр закордонних справ Нідерландів Ганке Брьюінс Слот, міністр оборони К. Оллонгрен та міністр зовнішньої торгівлі та співробітництва Джефрі ван Льовен. У залі був присутній Посол України в Нідерландах О. Карасевич. Він заявив, що дебати «були вчасним, актуальним кроком і сигналом про підтримку Нідерландами України. Це свідчення особливої уваги офіційної Гааги до України, її народу». Значну увагу під час дискусії приділили допомозі, що її потребує Україна в оборонній сфері, участі Нідерландів у міжнародній коаліції дронів. Більшість депутатів під час дебатов виступили за підтримку України. Прем'єр-міністр Нідерландів М. Рютте зазначив, що Україні не вистачає сучасних систем ППО, тому одним із пріоритетів для Нідерландів є допомога в цьому напрямку. За його словами, треба продовжувати підтримувати Україну тому, що «на карту поставлено дуже багато – йдеться про їхню безпеку, а також нашу безпеку» (Bilshist u parlamenti 2024). Отже, завдяки особистій присутності О. Карасевича йому вдалося донести до нідерландських парламентарів стан справ в Україні і переконати їх продовжувати надавати допомогу Україні.

Важливо, що перший закордонний візит делегації парламенту Нідерландів після виборів відбувся до України. Під час зустрічі 01 квітня 2024 р. з головою Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки України її учасники (депутати двох комітетів, представники коаліції, опозиції, лівого і правого крила Нідерландів) обговорили ситуацію на передовій російсько-українського фронту, можливості в активних та оборонних діях і тенден-

ції розвитку ситуації. Особливу увагу було приділено забезпеченню ЗСУ артилерією та БПЛА (Pres-sluzhba Verkhovnoi Rady 2024). Отже, завдяки особистим зусиллям Посла України парламентарі Нідерландів постійно були детально інформовані про стан справ в Україні, потреби ЗСУ в іноземній допомозі.

Посол України в Королівстві Нідерланди О. Карасевич намагався бути заангажований у авторитетні експертні кола Нідерландів. 21 листопада 2024 р. він брав участь у конференції «Clingendael State of the Union 2024» як спікер на вступній панельній дискусії «Майбутнє України». Під час експертного обговорення за участю керівника відділу безпеки, старшого наукового співробітника та генеральної директорки Нідерландського Інституту міжнародних відносин (Clingendael Institute) відбувся обмін думками щодо припинення агресії рф та досягнення справедливого і сталого миру в Україні. Посол України наголосив, що жодні домовленості щодо України не можуть бути укладені без України (Ukraine – top tema 2024). Така інформаційна робота Посольства України зумовила те, що Нідерланди зберегли таку ж підтримку України, насамперед безпекову, яку вони почали надавати відразу після повномасштабного вторгнення рф на територію України. Цього вдалося досягти, незважаючи на зміну уряду, формування нової владної коаліції. Усе, що було обіцяно Україні, надходило: артилерійські снаряди, танки, засоби ППО, «Patriot», літаки. Станом на кінець осені 2024 р. Україна від Нідерландів отримала загалом військової допомоги на майже 4 млрд євро від початку повномасштабного вторгнення (Drabok 2024. Oleksandr Karasevych, posol Ukrainy v Niderlandakh. Kliuchove dosiahnennia).

Сильною стороною Нідерландів у міжнародній допомозі Україні було те, що влада країни багато чого ініціювала й робила сама, а також об'єднала навколо своїх ідей закордонних партнерів. 1 жовтня 2024 р. експрем'єр Нідерландів М. Рютте офіційно став новим генеральним секретарем НАТО. В одному зі своїх виступів він припустив, що Україна може стати 33-м або 34-м членом НАТО. Той факт, що М. Рютте генсек НАТО важливий для України, адже він чотирнадцять років був прем'єр-міністром Нідерландів і особисто знайомий з багатьма світовими політиками. Неодноразова комунікація з ним Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Нідерланди, візити М. Рютте в Україну гарантували чітке розуміння ним того, що відбувається в Україні, що означає ця війна для безпеки

країн Європи. Таким чином, завдяки тривалій комунікації О. Карасевича з М. Рютте українська сторона могла сподіватися на продовження результативної співпраці з ним на новій посаді і з НАТО загалом.

Ще однією сферою діяльності Надзвичайного і Повноважного Посла України у Нідерландах була робота у складі міжнародних організацій. Ще до свого призначення Послом України у Нідерландах О. Карасевич входив до складу робочої групи щодо створення у Гаазі спецтрибуналу щодо злочину агресії проти України (Ukaz Prezydenta Ukrainy 2022). Перебування у Нідерландах, де розташовані Міжнародний кримінальний суд (МКС) та Міжнародний суд ООН (МС ООН), дозволило йому активно взаємодіяти з міжнародними судовими інституціями. Нідерланди взяли на себе лідерство за п. 7 «Відновлення справедливості» Формули миру Президента В. Зеленського. У контексті реалізації зазначеного пункту спільними зусиллями України, Нідерландів та інших партнерів (Ради Європи, Євроюсту) вдалося створити та розмістити в Гаазі інституції, що опікуються питаннями притягнення росії до відповідальності. 17 липня 2023 р. офіційно було відкрито Реєстр збитків, спричинених російською агресією. Крім того, на базі Євроюсту у Гаазі було створено координаційну платформу – Міжнародний центр з переслідування за злочин агресії (Niderlandy ye vazhlyvym 2024).

Одним з ключових елементів п. 7 є майбутнє створення трибуналу щодо покарання винних за злочин агресії. О. Карасевич активно лобював розміщення майбутнього Спеціального трибуналу саме в Гаазі, де вже існує відповідна правова інфраструктура та підтримка з боку уряду Нідерландів. Як Посол він брав участь у роботі т. зв. «Основної групи» (Core Group), що об'єднує сорок держав і міжнародних організацій для напрацювання технічних та правових аспектів створення трибуналу.

У червні 2024 р. Президент України В. Зеленський призначив О. Карасевича постійним представником України при Організації із заборони хімічної зброї (ОЗХЗ) за сумісництвом (Shramko 2024). Тому Посол України в Нідерландах постійно контактував з цією міжнародною організацією. Під час виступу на 106-й сесії Виконавчої ради ОЗХЗ 9 липня 2024 р. у Гаазі О. Карасевич засудив збройну агресію росії проти України та привернув увагу до фактів порушення з боку рф норм міжнародного права, Конвенції про заборону хімічної зброї в частині застосування проти України небезпечних хімічних

речовин та хімічних засобів боротьби із заворушеннями. Постпред України відзначив важливість консолідації міжнародних зусиль з метою подальшої ізоляції рф на міжнародній арені. Окремий наголос він зробив на неприйнятності обрання рф до складу Виконавчої ради організації на 2025–2027 рр. (Pokarannia Rosii 2024).

Під час 107-ї сесії Виконавчої ради ОЗХЗ Постійний представник України при цій організації О. Карасевич представив інформацію щодо використання росією на території України хімічної зброї проти українських військ. Він зазначив, що за даними Міністерства оборони України, з 17 лютого 2023 р. до 16 вересня 2024 р. було зафіксовано та задокументовано 4228 випадків застосування противником боєприпасів, що містять шкідливі хімічні речовини, що є порушенням Конвенції. Завдяки такому інформуванню О. Карасевича Велика Британія напередодні оголосила про запровадження санкцій проти російських військ радіологічного, хімічного і біологічного захисту, їхнього командувача і двох підпорядкованих їм лабораторій «за їхню роль у застосуванні росією хімічної зброї в Україні» (Ukraine predstavyly 2024). Наполеглива робота О. Карасевича і української делегації у цій організації сприяла тому, що у подальшому, а саме в листопаді 2024 р. Україна вперше отримала офіційні висновки від Організації із заборони хімічної зброї, що підтверджували використання росією токсичних хімічних речовин як засобу ведення війни.

В одному з інтерв'ю українським медіа Посол О. Карасевич звернув увагу на те, що нідерландці пам'ятають Другу світову, вони не забули окупацію країни під час Другої світової війни, бомбардування Роттердаму, добре пам'ятають біль від втрати рідних після збиття пасажирського літака «Malaysia Airlines», що виконував рейс MH17, 17 липня 2014 р. в небі поблизу Донецька. Тому санкційна політика була одним з важливих напрямів роботи посольства. Посол постійно зустрічався з парламентаріями, міністром закордонних справ, представниками влади Нідерландів по санкційному блоку. Посольство намагалось активізувати владу Королівства Нідерланди у запровадженні санкцій проти РФ. З цією метою улітку 2024 р. у приміщенні посольства України була проведена спеціальна виставка, на якій були представлені компоненти дронів, ракет. Під час її експонування партнерам із міністерств, парламентаріям Нідерландів, представникам інших країн, які залучені до санкційної роботи, показували, що вироблені в Європі чипи, потрапляють у рф і вбивають україн-

ців (Drabok 2024. Oleksandr Karasevych, posol Ukrainy v Niderlandakh. Kliuchove dosiahnennia). Посол О. Карасевич курирував питання надання Нідерландами допомоги у відновленні України. Адже влада Королівства не фокусувала її на конкретному місті чи регіоні України, а визначила для себе три ключових напрямки роботи – сільське господарство, медицина, водний менеджмент. Крім того, приділяли увагу міжрегіональній співпраці. Зокрема проєкту в рамках якого місцева асоціація муніципалітетів надавала підтримку громадам Херсонщини (Drabok 2024. Oleksandr Karasevych, Posol Ukrainy v Niderlandakh. Dva miliardy yevro).

274 — Посол О. Карасевич опікувався справами українських біженців у Королівстві Нідерланди. Після широкомасштабної агресії РФ у Нідерландах знайшли тимчасовий прихисток 105 тис. українців, у той час як до 2022 р. їх було 10 тис. осіб. Станом на січень 2024 р. щодня майже сто нових громадян України прибували у Нідерланди та зверталися по захист. Із них – 70% прибували з території України. Решта 30% – це внутрішня європейська міграція, значну частину з них становили чоловіки, які прибували з інших країн ЄС, виключно з метою працевлаштування. Така кількість громадян України створили значне навантаження на місцеву соціальну, медичну та освітню системи. Однак, незважаючи на це, Нідерланди не погіршили умови перебування громадян України і продовжували приймати і розміщувати її громадян (BBB: kunnen Oekraïners 2024). Станом на липень 2024 р. в Нідерландах було зареєстровано понад 120 тис. тимчасово переміщених осіб з України. Загалом українська громада в Нідерландах становить до 130 тис. осіб (Niderlandy ye vazhlyvum 2024). Зважаючи на це, Надзвичайний і Повноважний Посол України в Королівстві Нідерланди О. Карасевич тісно співпрацював з центрами, у яких перебували тимчасово переміщені особи з України, а також контактував з представниками української діаспори в цій країні.

Залишаючи посаду Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Нідерланди О. Карасевич провів прощальні подячні зустрічі з міністром закордонних справ та міністром оборони Нідерландів. Він подякував їм за те, що вони роблять для підтримки України та українців, і просив не зменшувати темпу і рівня підтримки. На знак вдячності Посол О. Карасевич зробив міністрам особливий подарунок – шматочки першого «Кинджала», знищеного над Києвом. Цю ракету знищила система «Patriot», а перші «Patriot» при-

їхали в Україну саме з Нідерландів. Це був символічний подарунок із проханням допомагати Україні й надалі. Загалом, свою діяльність О. Карасевич підсумував так: «мені не соромно за те, що зроблено за ці півтора року» (Drabok 2024. Oleksandr Karasevych, posol Ukrainy v Nederlandakh. Kliuchove dosiahnennia).

Висновки. Дипломатичні правила і практика України передбачають, що посол працює за кордоном три-чотири роки. Однак, каденція Надзвичайного і Повноважного Посла України в Королівстві Нідерланди О. Карасевича була коротшою – півтора року. Протягом цього часу він брав активну участь в офіційних зустрічах на найвищому рівні між лідерами двох країн, особливо тих, що відбувалися в Нідерландах і Україні. Найчастіше вони стосувалися двосторонніх відносин та питань безпеки України. Посол О. Карасевич супроводжував цих посадових осіб під час їх перебування на території України. За період його каденції Україну двічі відвідали прем'єр-міністри, тричі – міністри оборони та один раз міністр закордонних справ Королівства Нідерланди. Це очевидна заслуга Посла України, адже за цей час в Нідерландах відбулись відставка уряду М. Рютте (липень 2023 р.), позачергові парламентські вибори (листопад 2023 р.), багатомісячні складні переговори про формування коаліції. Однак свій перший закордонний візит новопризначені прем'єр-міністр Нідерландів, міністри МЗС та Міноборони та делегація парламенту здійснили саме в Україну. Окрім цього, під час каденції Посла України О. Карасевича Президент України двічі особисто зустрічався з прем'єр-міністром Нідерландів М. Рютте у різних форматах.

Нідерланди продовжують надавати активну дипломатичну, економічну, гуманітарну та військову допомогу Україні в її боротьбі проти агресії рф, послідовно виступають за посилення санкцій проти рф, а також за розслідування воєнних злочинів, учинених російськими військами в Україні. Найважливішим результатом діяльності Посла О. Карасевича вважаємо те, що Нідерланди продовжували неухильно підтримувати Україну, не зменшили обсяги фінансової допомоги для сектору національної безпеки України. Завдяки злагодженій роботі Посольства України і особисто Посла нідерландські політики були детально обізнані із поточними потребами України, а переважна більшість нідерландських парламентарів незмінно підтримували і продовжують підтримувати Україну. Підтвердженням цього стало те, що 1 березня 2024 р. у Харкові Президент України В. Зеленський

і прем'єр-міністр Нідерландів М. Рютте підписали угоду про співробітництво у сфері безпеки між Україною та Нідерландами. Документ містить потужний військовий блок, що передбачає надання Україні сучасного військового обладнання та підтримку оборонної промисловості. Угода чітко підтвердила підтримку з боку Нідерландів майбутнього членства України в ЄС і НАТО.

За 569 днів своєї роботи О. Карасевич неодноразово був учасником парламентських слухань з питань України, зустрічався з депутатами Генеральних Штатів країни, експертами, колишніми високопосадовцями Королівства Нідерланди. Активні контакти О. Карасевича з бургомистрами, представниками правління муніципалітетів, мерами міст були зумовлені тим, що в Нідерландах перебуває 120 тис. тимчасово переміщених осіб з України і в багатьох містах країни діють центри прийому українських біженців. Посол України цікавився умовами в яких проживають українці, їхніми можливостями щодо отримання освітніх і соціальних послуг, взаємодією з нідерландськими фондами і волонтерами. Посольство України мотивувало та підтримувало серед нідерландців інтерес до української культури та мови.

Окремої уваги заслуговує робота Посла О. Карасевича як представника України при міжнародних організаціях. Так, завдяки злагоженій роботі української делегації в Організації із заборони хімічної зброї та Надзвичайного і Повноважного Посла України О. Карасевича – Постійного представника від України у цій організації за сумісництвом – Україна вперше отримала офіційні висновки від цієї організації, що підтвердили використання Росією токсичних хімічних речовин як засобу ведення війни. Також О. Карасевич був і залишається активним учасником дипломатичного процесу, спрямованого на забезпечення правосуддя для України у створенні Спеціального трибуналу у Гаазі.

Перспективи подальших досліджень визначені тим, що 29 жовтня 2025 р. у Нідерландах відбулися дострокові парламентські вибори. Їхній переможець – проєвропейська партія «Демократи 66» (D66) на чолі з Р. Єтеном заявили про свою підтримку України. Хоча ще триває формування нового коаліційного уряду, можна сподіватися, що політика Амстердама не зазнає суттєвих змін і Нідерланди й надалі залишаться серед лідерів підтримки України на європейському континенті.

References:

1. Barbiche, B. (2012). Les institutions de la monarchie française à l'époque moderne. XVI-e – XVIII-e siècle. Paris: Presses Universitaires de France.
2. BBB: kunnen Oekraïners niet terug naar veilige delen eigen land? (2024). URL: <https://nos.nl/artikel/2506788-bbb-kunnen-oekraïners-niet-terug-naar-veilige-delen-eigen-land>.
3. Bilshist u parlamenti Niderlandiv pid chas debativ vystupyla za pidtrymku Ukrainy (2024). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3840789-bilsist-u-parlamenti-niderlandiv-pid-cas-debativ-vistupila-za-pidtrimku-ukraini.html>.
4. Drabok, I. (2024). Oleksandr Karasevych, posol Ukrainy v Niderlandakh. Kliuchove dosiahnennia – te, shcho Niderlandy zberehly taku zh pidtrymku Ukrainy, yak i na pochatku povnomashtabnoho vtorhнення. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3937639-oleksandr-karasevic-posol-ukraini-v-niderlandah.html> (in Ukrainian).
5. Drabok, I. (2024). Oleksandr Karasevych, Posol Ukrainy v Niderlandakh. Dva miliardy yevro – zahalnyi obsiah dopomohy, yakyi Niderlandy vydiliaiut dlia Ukrainy tsoho roku. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/3824577-oleksandr-karasevic-posol-ukraini-v-niderlandah.html> (in Ukrainian).
6. Foorthuis, M. (2024). Interview with H.E. Oleksandr Karasevych, Ambassador of Ukraine to the Netherlands. URL: <https://hagueresearch.org/interview-ukrainian-ambassador/>.
7. Hlava derzhavy zustrivsia z ministrom oborony Niderlandiv (2023). URL: <https://www.president.gov.ua/news/glava-derzhavi-zustrivsia-z-ministrom-oboroni-niderlandiv-86761>.
8. Holtsova, M. H., Davydova, T. V. (2021). Funktsionuvannia stylistychnykh zasobiv u dyplomatychnii komunikatsii. Philological Sciences and Translation Studies: European Potential. Publishing House «Baltija Publishing». July 9-10, 111–114. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/144/4229/8895-1> (in Ukrainian).
9. Iemets, M., Tyshchenko, K. (2024). Novi ochilnyky MZS i Mino-borony Niderlandiv zdiisnyly svii pershyi vizyt v Ukrainu. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/07/07/7464551/> (in Ukrainian).
10. Karasevych Oleksandr Oleksandrovych. Derzhavnyi sekretar MZS Ukrainy. URL: <https://mfa.gov.ua/persons/oleksandr-karasevich> (in Ukrainian).

11. Karpchuk, N. (2024). Suchasni trendy dyplomatychnoi komunikatsii: «Whatever Works». Mizhnarodni vidnosyny, suspilni komunikatsii ta rehionalni studii, №1(18), 69–84. URL: <https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/uk/article/view/366/337> (in Ukrainian).

12. Matiash, T. (2024). Ministr oborony Niderlandiv vidvidav ukrainske pidpriemstvo z vyrobnytstva droniv. URL: https://lb.ua/world/2024/07/07/622970_ministr_oboroni_niderlandiv.html (In Ukrainian).

13. MZS Ukrainy, 6 lypnia (2024). Spilna preskonferentsiia ministriv zakordonnykh sprav Ukrainy Dmytra Kuleby ta Niderlandiv Kaspara Veldkampa. URL: <https://www.facebook.com/watch/?v=833021288764321> (in Ukrainian).

14. Niderlandy peredadut Ukraini boiovi katery ta haubytsi – Riutte (2024). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3834554-niderlandi-peredadut-ukraini-bojovi-kateri-ta-gaubici-rutte.html> (in Ukrainian).

278 — 15. Niderlandy ye vazhlyvym politychnym partnerom Ukrainy (2024). Presssluzhba Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://www.golos.com.ua/article/379908> (in Ukrainian).

16. Pokarannia Rosii za vchyneni zlochyny ye nemynuchym – postpred Ukrainy pry OZKhZ (2024). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/3883659-pokaranna-rosii-za-vcineni-zlocini-e-neminucim-postpred-ukraini-pri-ozhz.html> (in Ukrainian).

17. Posol Ukrainy v Niderlandakh Oleksandr Karasevych vruchyv virchi hramoty Koroliu Niderlandiv Villemu-Aleksandru (2023). URL: <https://netherlands.mfa.gov.ua/news/posol-ukrayini-v-niderlandah-oleksandr-karasevich-vruchiv-virchi-gramoti-korolyu-niderlandiv-villemu-aleksandru> (in Ukrainian).

18. Premier Niderlandiv proviv pershu zustrich z novym poslom Ukrainy (2023). URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2023/09/27/7170263/> (in Ukrainian).

19. Premier-ministr Korolivstva Niderlandy Dik Skhoof zdiisnyv vizyt v Ukrainu (2024). URL: <https://netherlands.mfa.gov.ua/news/premyer-ministr-korolivstva-niderlandi-dik-shoof-zdijsniv-vizit-v-ukrayinu> (in Ukrainian).

20. Pres-sluzhba Verkhovnoi Rady Ukrainy (2024). Komitet z pytan natsionalnoi bezpeky, oborony ta rozvidky proviv zustrich z delehatsiieiu parlamentu Niderlandiv. URL: <https://www.rada.gov.ua/en/news/News/248035.html> (in Ukrainian).

21. Shramko, Yu. (2024). Zelenskyi pryznachyv postiinoho predstavnyka Ukrainy v OZKhZ. URL: <https://unn.ua/en/news/zelenskyi-appoints-permanent-representative-of-ukraine-to-opcw> (in Ukrainian).

22. U Miunkheni Volodymyr Zelenskyi proviv zustrich iz Markom Riutte (2024). URL: <https://www.president.gov.ua/news/u-myunkheni-volodymyr-zelenskij-proviv-zustrich-iz-markom-ryu-89049> (in Ukrainian).

23. Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro robochu hrupu z opratsiuvannia pytannia stvorennia spetsialnoho mizhnarodnoho trybunalu shchodo zlochynu ahresii proty Ukrainy (2022). URL: https://ips.ligazakon.net/document/U661_22?an=1 (in Ukrainian).

24. Ukraina – top tema na Clingendael State of the Union Conference 2024 (2024). URL: <https://netherlands.mfa.gov.ua/news/ukrayina-top-tema-na-clingendael-state-union-conference-2024>.

25. Ukraina predstavyla v OZKhZ fakty shchodo vykorystannia Rosiieiu khimzbroi (2024). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3914768-ukraina-predstavila-v-ozhz-fakti-sodo-vikoristanna-rosieuhimzbroi.html> (in Ukrainian).

279

26. Ukraina y Niderlandy provely mizhuriadovu zustrich shchodo rozvytku spivpratsi v haluzi oboronnoi promyslovosti (2024). URL: <https://mspu.gov.ua/news/ukraina-i-niderlandy-provely-mizhuriadovu-zustrich-shchodo-rozvytku-spivpratsi-v-haluzi-oboronnoi-promyslovosti> (in Ukrainian).

27. Vienna Convention on Diplomatic Relations. Done at Vienna, on 18 April 1961, 95–224. URL: <https://treaties.un.org/doc/publication/UNTS/Volume%20500/v500.pdf>.

28. Yurchenko, N. (2023). Zelenskyi zustrivsia z premierom Niderlandiv. URL: <https://www.rbc.ua/rus/news/zelenskiy-zustrivsya-premerom-niderlandiv-1692530223.html> (in Ukrainian).

29. Zelenskyi i Riutte u Kharkovi ohlianuly zruinovani vnaslidok obstriliv budivli (2024). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3834498-zelenskij-i-rutte-u-harkovi-oglanuli-zrujnovani-vnaslidok-obstriliv-budivli.html> (in Ukrainian).

30. Zelenskyi i Riutte vidvidaly ukrainskykh zakhysnykiv u kharkivskomu shpytali (2024). URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-regions/3834569-zelenskij-i-rutte-vidvidali-ukrainskih-zahisnykiv-u-harkivskomu-gospitali.html> (in Ukrainian).